

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno disertanta/disertantky:	Mgr. Eliška Klimentová
Téma práce:	Nezávislý regulátor jako orgán veřejné moci
Rozsah práce:	331 516 znaků (dle prohlášení autorky)
Datum odevzdání práce:	27. 6. 2023

1. Aktuálnost (novost) tématu

Autorka si za téma své dizertační práce vybrala problematiku, které jsem se sám věnoval v mé dizertační práci, obhájené na naší právnické fakultě v r. 2009. V první dekádě nového milénia se jednalo o problém, který byl mnoha akademiky, etablovanými v oblasti veřejného práva, považován za módní, a tedy per se také za efemérní. Skutečností ovšem je, že zájem právní akademie o téma první dekádu zdařile přežil. Když byla v r. 2019 na pařížském Science Po vydána pod editorstvím Jeana Bernarda Aubyho monografie s výstižným názvem „The Future of Administrative Law“, hned dva její příspěvky se týkaly tématu nezávislosti regulačních orgánů. Důvodem, proč je téma v právní akademii široce diskutováno i dnes je skutečnost, že fenomén nezávislých regulačních orgánů je pořád aktuální. To platí nejenom pro jiné evropské jurisdikce, ale také i pro naši právní úpravu a zřízení a následný návrh zrušit Úřad pro přístup k dopravní infrastruktuře je toho vynikajícím důkazem. Na tomto místě lze konstatovat, že dizertantka si zvolila téma, které je i v současnosti velice aktuální a které poutá pozornost právní akademie i v zahraničí.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Lze konstatovat, že téma, který si dizertantka zvolila, je téma náročné. Vyžaduje nejenom studium existující tuzemské literatury, ale také literatury zahraniční. Také platí, že téma nezávislých regulátorů není tématem výlučně práva správního, ale tématem interdisciplinárním. Dotýká se nejenom jiných oblastí práva veřejného – zejména tedy ústavního práva – ale v širším rozměru také správní vědy jako svébytné disciplíny o veřejné správě. Jak autorka správně připomíná, téma má širší rozměry ekonomické, sociologické a politologické. Téma současně předpokládá, že závěry teorie budou kriticky reflektovány ve vztahu k existujícímu právnímu rámci, který je předmětem dynamických změn a posunů.

Na tomto místě bych rád uvedl, že autorka se s náročností tématu vypořádala dobře. Předložila práci na vysoké obsahové, ale také formální úrovni, která hloubkou svého zpracování a kultivovaností jazyka zcela naplňuje požadavky, kladené na dizertační práci.

3. Formální a systematické členění práce

Formální a systematické členění předložené práce je bez výhrad. Autorka při členění jednotlivých kapitol zvolil logický postup, kdy se nejprve věnuje obecným otázkám a následně analyzuje existující právní instituty.

4. Vyjádření k práci

Dizertantka předložila k obhajobě rukopis práce, který je kvalitní nejenom po obsahové, ale i formální stránce. Přehled použité literatury dokazuje, že práce je založena na systematickém a dlouhodobém výzkumu, který autorka publikovala nejenom v tuzemských (Správní právo), ale také zahraničních impaktovaných žurnálech (Acta Politica). Předložený rukopis lze proto bez pochybností považovat za kvalitní díle dlouhodobého bádání a za hodnotné vyvrcholení doktorského studia na naší právnické fakultě. V této rubrice bych rád uvedl to, co je dle mého názoru na předložené dizertační práci nejcennější a pak naopak to, co považuji za její největší slabinu.

Dizertantka ve své práci detailně analyzovala dosavadní tuzemskou odbornou literaturu k tématu a předkládá kompaktní a racionální závěry k předmětné problematice. Současně dizertantka předkládá datovou analýzu nezávislosti (s. 129-162), která ve zpracovaném rozsahu a kvalitě dle mého soudu v doposud existující odborné literatuře zcela absentovala. Právě tuto datovou analýzu pokládám za hlavní přínos předložené práce. V tomto bodu posouvá předložená dizertační práce tuzemskou akademii dopředu a přináší nové, v tuzemsku doposud nepublikované poznatky.

Na tomto místě bych se rád vyjádřil také k aspektu, který považuji za největší slabinu předložené práce. Dizertantka totiž ve svém základním konceptu vychází z modelu chápání výkonné moci, který je dle mého soudu již v realitě překonán. Dizertantka detailně analyzuje fenomén nezávislosti správních orgánů, vyčtených v kompetenčním zákoně. Ovšem nereflektuje skutečnost, že tuzemský systém správy je od vstupu do Evropské unie integrální součástí mnohem komplexnějšího, robustního systému „unie kompozitní správy“ (*Verwaltungsverbund*), ve kterém vykonávají své pravomoci nejenom národní, ale také unijní orgány. Ačkoliv v současnosti existují více, než tři desítky různých evropských agentur, dizertantka je – zcela v souladu s tradiční v tuzemsku traktovanou dichotomií mezi ústavním/správním právem na straně jedné a evropským právem na straně druhé – vůbec jako orgány výkonné moci nezmiňuje. To i přesto, že autoritativními pravomocemi pravidelně nadány jsou a přesto, že zahraniční odborný diskurs ohledně nezávislosti unijních agentur je nepřehlédnutelný. Je to právě tento administrativní provincialismus – rigidní lpění na izolovaných modelech hierarchického uspořádání správy, který dizertantka následuje, co považuji za nejslabší bod jinak kvalitní dizertační práce.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Dizertantka cíl své práce (Výzkumné otázky) pregnantně vymezila v úvodu (str. 4-5) a to tak, že cílem je analýza legitimacy existence nezávislých správních orgánů jako organizačního konstruktů <i>sui generis</i> . Mohu konstatovat, že tento cíl byl v mezích, které tento typ kvalifikační práce nabízí, bezesporu naplněn. Autorka předkládá nejenom vlastní analýzu, co se týče legitimizace nezávislého postavení regulačních orgánů, ale také detailní datovou analýzu, kterou doprovází vlastním komentářem.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení	Práce dle kontroly v informačním systému nevykazuje žádné znaky

práce z hlediska plagiátorství	plagiátorství.
Logická stavba práce	Stavba práce je logická a zcela adekvátní tomuto typu kvalifikační práce.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	<p>Dizertantka pracuje poctivě s poznamkovým aparátem, který je zpracován konzistentně a pečlivě. Co se týče práce se zdroji, lze vyslovit drobný povzdech nad úplnou absencí frankofonní literatury francouzské, belgické, nebo švýcarské provenience, která představuje klíčovou součást vědomostního korpusu k problematice. Dizertantka také opomíjí diplomovou práci Karin Matevosjan, která se tématu věnovala na pražské katedře správního práva v návaznosti na svůj zahraniční studijní pobyt ve Francii a která řadu – i novějších francouzských textů – cituje a dává do širších souvislostí.</p> <p>Co se týče práce se zdroji, lze také vyslovit výtku ohledně jejich aktuálnosti. Kromě svých vlastních prací dizertantky v seznamu literatury neuvádí žádný zdroj, který by byl vydán v průběhu uplynulých pěti let. Práce se hemží odkazy na analýzy OECD ze začátku milénia, klade se ovšem otázka, jestli a do jaké míry mohou tyto dokumenty vypovídat o realitě dneška.</p>
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	<p>Autorka provedla hlubokou analýzu předmětného tématu. Pracuje i s judikaturou Ústavního soudu a aplikuje její závěry ve vztahu k tématu své práce. Její přístup je analytický, neváhá vyjádřit jak kritický názor k existující úpravě, tak i poukázat na disfunkce, které existující úprava, resp. jednotlivé její instituty implikuje v aplikační praxi. Nebojí se polemizovat s právními názory, publikovanými v odborné literatuře. Předkládá i návrhy řešení <i>de lege ferenda</i>.</p>
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava textu, grafů a tabulek je na velice vysoké úrovni a zcela odpovídá požadavkům, kladeným na tento typ kvalifikační práce.
Jazyková a stylistická úroveň	<p>Předložená práce je napsána velice kultivovaným a čtivým jazykem.</p> <p>Stylistická úroveň textu je na velice vysoké úrovni.</p>

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Dizertantka detailně analyzuje tuzemskou odbornou literaturu k tématu nezávislých regulačních orgánů. Odkazuje i na stať Ireny Pelikánové z r. 1999, která byla zřejmě prvním tuzemským pokusem o odbornou reflexi této problematiky u nás. Z této analýzy je zřejmé, že za sebou máme již dvě desetiletí akademického zájmu o toto téma. I přes to je v nauce správního práva fenomén nezávislých regulačních orgánů dodnes považován za jev, který je marginální, nesystémový a jakoby efemerní transplantát. V této souvislosti bych chtěl dizertantnce položit následující otázky:

- 1) Čím si dizertantka tento postoj „mainstreamové“ nauky správního práva vysvětluje?
- 2) Lze již v současnosti model nezávislých regulátorů dle jejího názoru považovat za integrální součást veřejné správy?
- 3) Má model nezávislých regulátorů do budoucna potenciál nahradit, nebo přinejmenším vytěsnit konvenční modely hierarchický závislé správy?

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	<i>Práci doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí pro obhajobu disertační práce.</i>
---	---

V Praze dne 12. července 2023

Prof. JUDr. Jakub Handrlica, DSc.
oponent